

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД СЪВРЕМЕННАТА ТЮРКОЛОГИЯ

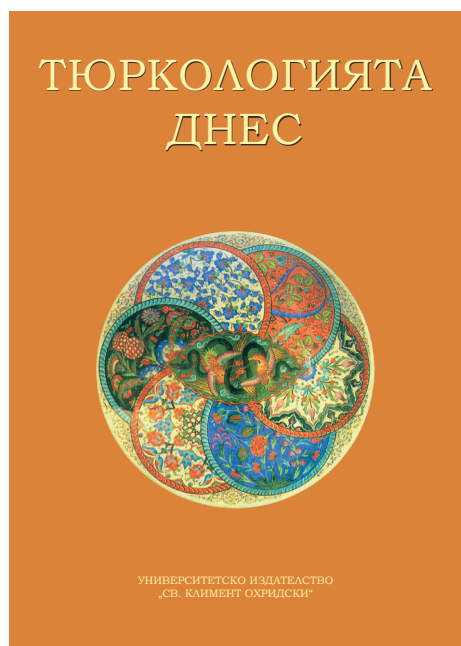
Йорданова, М. & Саръиванова, И. (съст.) (2017). *Тюркологията днес*.
София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. 304 с.
ISBN 978-954-07-4372-1

Мария Михайлова-Мръвкарлова

Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

Сборникът „Тюркологията днес“ съдържа докладите, изнесени на научната конференция, посветена на 65-годишнината на специалност „Тюркология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В рамките на двудневния научен форум, състоял се на 10 и 11 ноември 2017 г., събра близо 40 участници от страната и чужбина, като представените доклади имаха широк обхват от теми. Засегнатите проблеми предизвикаха интереса на участниците и гостите на конференцията и породиха ползотворни дискусии, поради което публикуването на тома се очакваше с голямо нетърпение. В сборника текстовете на докладите са включени в два раздела: „Езикознание и лингводидактика“ и „Литература, история, култура“.

В раздела „Езикознание и лингводидактика“ се разглеждат актуални проблеми на лингвистиката и методиката на чуждоезиковото обучение. Макар в повечето публикации фокусът да е поставен върху турския език, прави впечатление и представянето на някои съществени проблеми за българската наука и за европейската филология. Изследването „*Турцизмите във френския език*“ на Димитър Веселинов се впис-

ва в полето на съвременната емпрунтология и очертава мястото на лексиката от турски произход във френския език. Приложен е „методът на емпрунтологичния анализ“, чрез който се проучват параметрите на съответното междуезиково и межкултурно взаимодействие. „Френските турцизми“ се разглеждат като „пътуващи думи“ от Изток на Запад с различно влияние и разпространение през вековете и с „нееднозначна конотативна окраска и стилистично въздействие“, като акцентът е поставен върху репрезентативни аспекти на турско-френския емпрунтологичен процес. Направен е успешен опит за максимално пълно инвентаризиране на турската лексика в съвременния френски език и е предложена оригинална тематична класификация на турските заемки. Осман Сенемоглу в *„Bilimsel Metinlerin Türkçeye Çevirisinde Terim Sorunları: Dilbilim Örneği“* разглежда проблемите на превода на езиковедска терминология на турски език. В изследването се посочват трудностите, с които се сблъскват пионерите преводачи на лингвистична литература в средата на XX век, а така също и отговорността, с която приемат предизвикателството не само да осъществят превод, но и да направят изследвания, които да превърнат езикознанието в Турция в прогресивна наука. Благодарение на техните усилия съвременният турски език притежава добре развита система за създаване на нови термини и думи. Антони Стоилов в *„Традиция или съвременност в днешния ни книжовен език“* се фокусира върху актуален проблем за развитието на книжовния български език. Авторът насочва вниманието ни към нормите за използване на падежните форми на местоименията и на пълния и краткия член при имената от мъжки род в единствено число, като ги съпоставя с масовата им употреба в практиката. Затова застъпва позицията, че някои от нормите се нуждаят от преразглеждане и актуализиране предвид развитието на езика през последните години. Автор на *„Категорията интензивност при прилагателните имена в съвременния турски език“* е Милена Йорданова. Тя представя оригинален тристепенен модел на различните видове интензивност при прилагателните имена и начините за изразяването на тази категория в турския език. В изследването се подчертава важността за изясняването на същността на категорията интензивност за „развитието на актуалното филологическо познание“ (Iordanova, 2017: 44). Специално внимание се отделя на определената като „позитив“ положителна интензивност и детайлно се разглеждат различните начини на изразяването ѝ, както и значенията, носени от тях. Харун Бекир е автор на изследване със заглавие *„Структура, семантика и функционални характеристики на лексикално-семантичните двойки в турския език“*. То е посветено на въпроса за „лексикално-семантичните двойки“, сред които преобладават редупликациите и които са широко използвани в различни видове текстове в турския език. Авторът обръща внимание на устойчивия характер на тези словосъчетания, разглежда различните начини на образуването им и подчертава, че „засилват признака и действието в сравнение

със значението на сходните по семантика думи“ (Bekir, 2017: 48). Даниела Боянова представя интересен материал с лингводидактическа насоченост – „Относно съдбата на „дискриминираните“ езици в българското образователно пространство“. В него авторката анализира проблемите, породени от масовото изучаване на един език (английски) в България след приемането ѝ в Европейския съюз и все по-ограниченото присъствие на определените като „дискриминирани“ езици в българското образователно пространство. Д. Боянова посочва, че въпреки че в Съюза отдавна се водят дискусии по въпроса, едва в края на XX век се появяват „стратегически документи за насърчаването на езиковото и културното многообразие“ (Boyanova, 2017: 125). Авторката представя различни практични предложения за преодоляване на проблема.

В раздела „Литература, история, култура“ са представени новаторски изследвания от посочените три научни области. В областта на литературата се отличава изследването на Татяна Стойчева – „Белгийската мантия и българският калпак“. В него авторката ни пренася във времето на приемането на Търновската конституция (1879), с която се задава „генералната линия за вписване и на българското в европейските дискурси“ (Stoycheva, 2017: 146). С оглед на това Т. Стойчева анализира възможните значения на форемните метафори „агарянски ямурлук“, „белгийска мантия“ и „български калпак“. Текстът „Алегорията в средновековната корейска проза“ на Александър Федотов е посветен на псевдобιοграфиите *каджон*, които представляват сборници с алегорични истории в Корея. Първите такива сборници се появяват като резултат на творческите търсения на много корейски поети, писали в периода преди това – още през XII – XIV век. В сюжетно отношение псевдобιοграфиите донякъде съответстват на агиографските съчинения, но разликата се състои в това, че тук героите са напълно измислени. Авторът изказва предположение, че от своя страна, жанрът псевдобιοграфия се превръща в предвестник на литературното направление *пхесол*, чийто разцвет е през XVII век. „Дьорд Хазай в ранните години на българската университетска тюркология“ представлява биографично изследване на Валери Стоянов. В него той ни запознава с интересни факти от живота на видния унгарски тюрколог Георг (Дьорд) Хазай от началото на кариерата му, която започва в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, и изграждането му като учен от световна величина. В „От ориенталска към европейска София“ се проследява историческата съдба на българската столица. Цвета Тодорова – автор на изследването, акцентира върху развитието с бързи темпове на София през XIX и първата половина на XX век и превръщането ѝ от град с ориенталски облик в красива и добре устроена европейска столица, представляваща „удивителен административен и културен център на България“ (Todorova, 2017: 207). С богатия снимков материал тази трансформация ни се показва нагледно. Тотка Монова насочва вниманието ни към едно интересно явление от началото на XXI век

– турските телевизионни сериали и техния световен успех. В изследването си „Феноменът турски телевизионен сериал и неговата рецепция в България“ авторката определя като „медия феномен“ превземането на българския праймтайм на „най-гледаната национална телевизия“ (Monova, 2017: 277). Т.Монова представя оригинално обобщение на характеристиките на турските телесериали, задържали „вниманието на масовата аудитория“ (Monova, 2017: 280) в България. В „Cönklerdeki Dinî ve Tasavvufî Metinler Üzerine“ Ирина Саръиванова разглежда някои специфики на текстове с религиозно и мистично съдържание в джъонковете. Джъонковете са характерни за османския период ръкописни тефтери и съдържат разнообразна информация за ежедневието на собственика им. Авторката е установила, че сред разглеждания вид текстове има литературни произведения в проза и поезия и различни молитви и проповеди. Тя анализира езика и правописа на текстовете, съставляващи корпуса на изследването.

Сборникът „Тюркологията днес“ отразява научноизследователските интереси на участниците в юбилейната конференция на специалност „Тюркология“. Съдържащите се в него повече от 30 оригинални изследвания на учени от страната и чужбина са свидетелство за високото ниво на проведения през 2017 г. научен форум. Сборникът „Тюркологията днес“ съдържа теоретико-приложни разработки, които ще предизвикат интереса на филолози, методици, историци, културолози, фолклористи и др.

CHALLENGES AND PERSPECTIVES IN FRONT OF MODERN TURKIC STUDIES

Maria Mihaylova-Mravkova, Assoc. Prof.

Oriental Collections Department
St. St. Cyril and Methodius National Library
88, Vasil Levski Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: orika@abv.bg